

die voorbij gaan aan de identiteitsproblemen en spirituele ervaringen van vrouwen.

Het lijkt mij noodzakelijk voor de kerken om zich te verdiepen – uiteraard samen met de betrokkenen – in de sociaal-economische, politieke en religieuze ervaringen van vrouwen.

De wereldwijde urgentie hoop ik met het bovenstaande aangegeven te hebben.

In Nairobi balden zich deze dimensies samen. We werden vanuit Nairobi terug gestuurd naar onze landen van herkomst met de opdracht verder te werken aan de toekomst van vrouwen wereldwijd.

(Zie ook het NAIROBI-verslag van schrijfster dezes, te bestellen bij Dienstencentrum GKN, Postbus 202, 3830 AE Leusden).

is er voor hen. Met opvangcentra, met de péniche 'Louise-Catherine' aan de Seinekade, met twee leegstaande ziekenhuizen, in totaal goed voor 500 bedden per nacht en 2500 gratis maaltijden per dag. En met de 'Soupes de Nuit'.

Voedsel uitdelen

In het camionnetje, waarmee de luitenant de nauwe straatjes van de stad in scheurt en zonder blikken of blozen diverse auto-spiegels even 'meeneemt', zitten we nog wat onhandig bij elkaar. En even schutterig delen we even later de eerste soep uit bij de metro-stations die we als halte zullen nemen. We worden al opgewacht, door een groepje kleumende mensen. Zij helpen ons gauw over de schroom heen; de tijd dat zij gevoelig zijn geweest voor gêne ligt inmiddels ver achter hen.

Sommige 'klanten' zijn niet meer in staat de kom vast te houden en morsen de hete soep over hun handen. Het schijnt hen niet te deren. Wat deert hen eigenlijk nog wel? Toch zetten we de soep maar op de straatrand neer of op een geparkeerde auto. Toen één van ons per ongeluk een glimmend-nieuwe bolide als serveerblad uitkoos, maar daar geschrokken weer van afzag, werd hij direct gerustgesteld door een dakloze Parijzenaar: "t Geeft niet, hij is van een vriend van mij."

Ondertussen raken we ons stokbrood nauwelijks kwijt. De luitenant legt uit waarom: alcohol verwoest je maag en spijsvertering. Alleen de soep glijdt bij deze mensen nog gemakkelijk naar binnen. Want drinken doen ze, bijna allemaal. Maar wát ze drinken, is mij een raadsel. Het moet iets anders zijn dan goedkope wijn; zij zijn méér dan beneveld, er raast iets verwoestends in hun hersenen rond, je ziet het aan hun ogen. Met onze lichamen als vangrails halen we sommigen uit de ondergrondse metro-stations. Je merkt de verbaasde blikken van de reizigers. Ik had het zelf kunnen zijn, op weg naar een zorgeloos avondje uit. Maar nu moeten mijn ogen de bedelaar bewust zoeken, terwijl zij hem anders onbewust mijden.

De kaarsrechte, zekere tred van een grijsaard verrast. In lompen gehuld, maar met een verzorgd ringbaardje. 'Dat is nu nog een echte, ouwe clochard', verklaart de luitenant op mijn verwonderde blik. 'Ze worden schaars'. Op mijn vraag of hij dan misschien géén alcoholist is, antwoordt ze: 'Natuurlijk wel, maar hij drinkt niet alles, hij weet te kiezen.' Dezelfde man had ook haar soep geweigerd, toen deze hem niet smakelijk genoeg toeleek. Maar ze worden minder, de Bewust Onbehuisden, de straatbewoners, uit

KERK IN DE PRAKTIJK

FRITS DE LANGE

PARIJS VAN ONDEREN EEN AVOND 'SOUPES DE NUIT'

*Z*e komen 's zondags wel eens bij ons de kerk binnen: de Parijse clochards rondom de Place d'Italie, op zoek naar wat warmte en wie weet wat frankstukken. Na de kerkdienst (soms staan ze achter de diaken met zijn deurcollecte, hun hand op te houden), in de koffiezaal, weten ze direct de dominee te vinden: de man met misschien een kleine beurs maar doorgaans een groot hart. 'Nooit doen', werd mij direct de eerste keer toegevoegd, toen ik met een herderlijk gebaar (of was het een plotseling schuldgevoel?) naar mijn achterzak tastte, 'geld wordt direct omgezet in drank'. Een gemeentelid is met de man meegegaan naar de bakker om de hoek, en heeft brood voor hem gekocht.

'J'ai faim. Un ou deux francs pour manger' – die avond lees ik het kartonnetje dat de man in de metro ophoudt weer eens. Terwijl je er dagelijks tientallen ziet. Maar meestal loop ik de bedelaars voorbij, beweeg ik mij met het tempo van de massa metrogangers mee. Is het werkelijke haast of een daad van zelfbescherming? Stilstaan is zien, en zien is de ander toelaten bij jezelf, je weg door hem laten onderbreken. Haast is een goedkoop alibi. Ik loop door.

't Is koud die avond, ik heb de leren jekker waarmee mijn vader vroeger de boer opging om op zijn bakfiets brood te venten maar aangetrokken. We moeten er om acht uur zijn, aan de Seinekade, tegenover Gare Austerlitz, om op tijd te zijn voor een avond 'Soupes de Nuit' met het Parijse Leger des Heils. Een ploeg vrijwilligers vertrekt er voor het noorden van de stad, wij (een vijftal leden van de Eglise

Reformée Néerlandaise) zullen het zuiden bestrijken. We maken kennis met luitenant Brigou, en met haar dampende, hete kist groentesoep ('Une bonne soupe!'), zei ze de hele avond tegen iedereen die het maar horen wilde), de stukken stokbrood, de bakjes paté en de brokjes kaas, die wij zullen uitdelen aan de 'sans abris' van Parijs.

In 1982 is het Leger er weer mee begonnen, na een onderbreking van 50 jaar. Want het is opnieuw crisistijd. Zo'n 10.000 daklozen in de Franse hoofdstad, schat men. Clochards? Neen, nauwelijks. Jongeren, hoopvol naar Parijs gekomen, maar na de honderdste sollicitatie afgeknapt. Mannen, huisvaders, maar dan: werkloos, een bijstand van 1900 francs per maand, te hoge woonlasten, uit huis gezet, gezin ontworcht, gebroken. Mensen, met elk een eigen verhaal, maar één ding gemeenschappelijk: geen dak boven het hoofd, geen eten. De Armée du Salut

principe. De romantiek zit er niet meer aan, als je de mensen uitgestrekt ziet liggen boven de warme metroroosters en als je de open, zwerende wonden bij sommigen ziet. Opvallend veel jonge mensen komen we die avond ook tegen. 'Nouveaux pauvres', slachtoffers van een aanhoudende recessie. Parijs is een werfelende stad – maar haar zuigkracht ver-

slindt ook mensen. Zoals de wiskundeleraar, die we aan de soepbus zagen, of de stewardess 'met de mooie ogen' (een bijnaam, dus een vaste klant). In hun hoofd is er ooit iets voorgoed geknapt.

Het zijn er zo'n honderd, die avond. Hoe 'Noord' het er heeft afgebracht weten we niet. Maar het Leger des Heils houdt de tel aardig bij. Het vorige jaar,

met z'n strenge januarikoude, zo'n 17.000 maaltijden. Naast de 100.000 die overdag in de opvangcentra werden verstrekt. Dag in, dag uit, en elke keer wordt het letterlijk nachtwerk. Drie maanden lang, vanaf half december tot aan half maart gaat men 's avonds de straat op. Onze gemeente neemt er vier voor haar rekening. De opwinding die er (we gaven het ook aan elkaar toe) aan één zo'n avond vastzit, heeft op luitenant Brigou en haar Leger allang geen vat meer.

Maar haar schaterlach klinkt me nog in de oren. En toen we de route er op hadden zitten, schepte zij zich te midden van 'haar' daklozen, nog een hete kom soep vol, slobberde die al kletsend met de overige soepeters naar binnen en bood ook ons van haar 'bonne soupe' aan. Ik weigerde eerst, voordat ik het mezelf realiseerde, instinctmatig. Ik weet nu waarom. Deze luitenant Brigou met haar onberispelijke blauwe uniform temidden van de grauwe lompen, zij was één van hen. En dat kon je van ons, vluchtige gasten, niet zeggen. ● ● ●

Frits de Lange is predikant van de Eglise Réf. Néerlandaise te Parijs. Nederlandstalige kerkdiensten elke zondag, 10.45 uur. 172, Boulevard Vincent Auriol (metro: Place d'Italie).